

ЧЕРВЕНЬ — ГРУДЕНЬ / 2014

ВІСНИК ПРЕДСТАВНИЦТВА МОМ УКРАЇНІ

Жінки та діти,
вимушені переселитися
з Донецької та
Луганської областей до
Маріуполя, отримують
обігрівачі та іншу
допомогу від МОМ

**ВІД КРИЗОВОЇ СИТУАЦІЇ
ДО ДОВГОСТРОКОВИХ РІШЕНЬ:
МОМ РОЗШИРЮЄ ДОПОМОГУ
ВИМУШЕНИМ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ В УКРАЇНІ**

РЕПОРТАЖ НА СТОР. 3

WWW.IOM.ORG.UA

**МИГРАЦІЯ ДЛЯ
ЗАГАЛЬНОГО БЛАГА**

Представництво
Міжнародної організації з
міграції (МОМ) в Україні

ЗМІСТ

СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕПОРТАЖ

Від кризової ситуації до довгострокових рішень:
МОМ розширює допомогу вимушеним
переселенцям в Україні // стор. 3

НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ

«Невидимі»:
арт-інсталяція МОМ привертає увагу
до проблеми сучасного рабства // стор. 10

«Твій безпечний шлях до мети»:
відвертий діалог із українською
молоддю про міграцію
та торгівлю людьми // стор. 12

Практичні кроки у безвізовому діалозі
України та ЄС: голандські експерти
із безпеки документів поділилися
досвідом із українськими практиками // стор. 15

МОМ та партнери моніторять
становище реадмітованих мігрантів // стор. 17

Ритм розмаїття // стор. 20

Інновації в роботі
медичного відділу МОМ // стор. 22

МОМ та EUBAM залучають
студентів до дискусії про міграцію // стор. 24

ОБЛИЧЧЯ МІГРАЦІЇ

Від торгівлі людьми до справедливості:
за підтримки МОМ постраждала
захистила себе і почала нове життя // стор. 26

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ

Варвара Жлуктенко
Стівен Роджерс
Олена Кулик
Тетяна Власенко

ВЕРСТКА

Марк Канарський

Представництво
Міжнародної організації
з міграції (МОМ) в Україні
вул. Михайлівська, 8,
Київ 01001, Україна
тел.: +38 044 568 50 15,
факс: +38 044 568 50 16
iomkiiev@iom.int

www.iom.org.ua

facebook.com/IOM.Ukraine

Міжнародна організація
з міграції (МОМ)
дотримується принципу, що
гуманна та впорядкована
міграція сприяє суспільству
та мігрантам. Як провідна
міжнародна організація в цій
сфері МОМ тісно співпрацює
з урядовими, міжурядовими
та неурядовими партнерами,
аби допомагати їм у відповіді
на зростаючі виклики
міграційного менеджменту,
поліпшенні розуміння
міграційних питань, заохоченні
соціального та економічного
розвитку завдяки міграції,
а також дотриманні людської
гідності та добробуту
мігрантів.

Обмеження відповідальності:
Погляди та думки, висловлені у цій
публікації, не обов'язково відображають
погляди МОМ чи її країн-членів.

СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕПОРТАЖ

ВІД КРИЗОВОЇ СИТУАЦІЇ ДО ДОВГОСТРОКОВИХ РІШЕНЬ: МОМ РОЗШИРЮЄ ДОПОМОГУ ВИМУШЕНИМ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ В УКРАЇНІ

ПРОЕКТ ПРОФІНАНСОВАНО:

ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА
ТА ГРОМАДЯНСЬКИЙ
ЗАХИСТ

NORWEGIAN MINISTRY
OF FOREIGN AFFAIRS

ДЕРЖАВНИЙ
ДЕПАРТАМЕНТ США

ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ФОНД ООН ІЗ
РЕАГУВАННЯ НА
НАДЗВИЧАЙНІ
СИТУАЦІЇ

german
humanitarian
assistance
DEUTSCHE HUMANITÄRE HILFE

На фоні зростання кількості вимушених переселенців до більш ніж півмільйона осіб наприкінці 2014 року, МОМ за підтримки міжнародних донорів розширила свою допомогу уразливим переселенцям із Криму та Донбасу, аби охопити ще близько 20 тис. осіб.

Гуманітарна допомога є можливою завдяки фінансуванню ЄС, який виділив на це 6,5 млн. євро, та Німеччини, яка надає 680 тис. євро.

Разові грошові виплати надаються понад 5 500 вразливим родинам та окремим особам із особливими потребами на Харківщині. Регіон

ДОПОМОГА МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ З МІГРАЦІЇ (МОМ) ВИМУШЕНИМ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ В УКРАЇНІ

Станом на 30 грудня 2014

624 534

загальна кількість вимушених переселенців
в Україні за даними ДСНС

11 634

кількість переселенців, яким
допомога МОМ

4 971 (43%)

жінки

4 174 (36%)

діти

ДОПОМОГА ПЕРЕСЕЛЕНЦ

МОМ допомагає вимушеним переселенцям зігрітися, зокрема купуючи вугілля для тих із них, хто зупинився у приватних будинках. На фото: видача вугілля біля Маріуполя

обрано тому, що він межує з Донбасом і є лідером за розміщенням переселенців: понад 120 тис. осіб знайшли прихисток саме тут. Ця програма фінансується Бюро ЄС із гуманітарної допомоги та громадянського захисту (ЕЧНО).

«Грошова допомога є найефективнішою в такій ситуації, вона дозволяє гідно прийти на поміч уразливим родинам та дає їм можливість покрити такі потреби як плата за житло, придбання теплого одягу, ліків та інших необхідних речей», — зазначає Голова Представництва ЕЧНО в Україні Мамар Мерзук.

Аби збільшити свою допомогу на Сході України, Міжнародна організація з міграції також відкриває офіс у Харкові.

Підтримка діяльності переселенців, що дозволить їм заробляти на життя, та тих громад, які прийняли значну кількість переміщених осіб, є фокусом нового фінансованого Євросоюзом проекту, який починає впроваджувати МОМ. Представники громад та переселенців у 34 пост-конфліктних районах та місцях переселення

«Ми зміцнюємо нашу присутність у регіоні, аби ефективно оцінювати потреби переселенців та надавати термінову гуманітарну допомогу, а також розробляти довгострокові рішення із соціальної та економічної інтеграції вимушених переселенців у громадах, що їх приймають».

**Манфред Профазі,
Голова Представництва МОМ в Україні**

матимуть змогу спільно розробляти невеликі соціальні та інфраструктурні проекти, такі як ремонт школи чи дитячого садка або оновлення медичного пункту. Проект покликаний зміцнити взаємодію та порозуміння між місцевим населенням та переселенцями.

Тисяча переселенців зможуть отримати допомогу із відкриттям власного дрібного

МОМ роздає обігрівачі переселенцям у багатьох регіонах України

бізнесу та пройти курси професійної підготовки, аби стати матеріально незалежними і посприяти розвитку місцевих громад.

Теплий одяг, зимове взуття, обігрівачі, постільна білизна та інші речі будуть надані ще 1400 переселенців завдяки внеску Німеччини до програми гуманітарної допомоги Міжнародної організації з міграції. Фінансована Німеччиною ініціатива також включатиме поліпшення умов проживання в деяких гуртожитках, санаторіях та інших подібних закладах, де наразі розмістилися переселенці. За оцінками, у таких колективних центрах, де часом бракує належного опалення та гігієнічних умов, залишаються близько 10% від загальної кількості переселенців.

З початку кризи до кінця 2014 року, понад 11 500 вимушених переселенців у 16 регіонах України отримали від Міжнародної організації з міграції теплі речі, взуття, ковдри, засоби побуту та гігієни, придбані на кошти Організації Об'єднаних Націй, Сполучених Штатів Америки, Норвегії та Швейцарії.

Перші бенефіціари проекту, фінансованого ЄС, отримують грошову допомогу в Харкові у грудні 2014

Оскільки люди залишали свої домівки з мінімумом речей, МОМ допомогла залежним від гемодіалізу переселенцям зимовими ковдрами та теплими халатами

Життєві історії

ДІАЛІЗ В ЕВАКУАЦІЇ

Коли 58-річна Тамара* приїхала до луганського центру гемодіалізу^[1] наприкінці липня 2014 року, вона навіть не могла уявити, що не повернеться додому не лише того дня, але й протягом наступних місяців. Спекотного полудня за сприяння медичного персоналу разом із іншими п'ятдесятьма пацієнтами гемодіалізного центру її вивезли з лікарні просто на залізничну станцію, звідки доправили до Дніпропетровська. Це сталося дуже вчасно, адже наступного дня станція зазнала нищівного артилерійського обстрілу.

Пацієнти відчули полегшення, залишивши Луганськ, оскільки тамтешній діалітичний центр почав переорієнтовуватись на лікування поранених бойовиків. Дніпропетровська міська лікарня №4, що погодилась прийняти пацієнтів,

відправила десять карет швидкої допомоги для їх зустрічі на залізничному вокзалі. Так почалося їхнє нове життя, і лікарня №4 стала для них новим домом.

Тамара, як і більшість пацієнтів на пізніх стадіях ниркової недостатності, має проводити до шести годин тричі на тиждень під апаратом очищення крові, чекаючи на донорську нирку. Гемодіаліз — дорога процедура, що потребує сучасного обладнання і медикаментів.

Тільки кілька луганських пацієнтів можуть дозволити собі жити в самому Дніпропетровську через хитке матеріальне становище, розповідає Тамара. Сама вона із Сіверодонецька Луганської області і все життя до пенсії пропрацювала бібліотекарем в одному з науково-дослідних інститутів міста. Їй доводилось приїжджати до Луганська на гемодіаліз, долаючи більше ста кілометрів в один бік, тому що в її місті такого центру не було. Уже це було для неї важким фінансовим тягарем. Із початком бойових дій її син, невістка та двоє малих онуків були змушені

▼ СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕПОРТАЖ

переїхати до Київської області. Син намагається заробити на свою родину, працюючи на маленькому місцевому підприємстві. Тамара не може просити у нього грошей, і більшість пацієнтів перебувають у подібній ситуації. Будинки багатьох було зруйновано.

«Ми дуже вдячні всім, хто нам допоміг, а особливо Дніпропетровській благодійній організації «Промінь», партнеру МОМ, яка передала нам халати та ковдри. Ми залишили Луганськ влітку, не мали жодного теплого одягу, а лікарняні покривала такі тонкі», — каже Тамара. Несподівано опинившись у скрутному становищі, вона не панікує. Їй вдається не лише зберегти самовладання, але й координувати інших пацієнтів і допомагати волонтерам. Тамара зауважує, що їй би пішли на користь покращене харчування та достатній запас ліків. За її словами, більшість вимушених переселенців з Луганська і Донецька хотіли б якомога швидше повернутися до своїх домівок, але не знають, чи це взагалі колись буде можливо.

**Видача допомоги в Одесі:
уразливі переселенці отримують
постільну білизну та ковдри**

[1] Під час гемодіалізу використовується апарат штучної нирки для очищення крові пацієнта від надлишкових хімічних сполук та рідин

* Ім'я було змінено для захисту приватності

**Вимушених переселенців на гемодіалізі відвідує представник
партнерської неурядової організації в Дніпропетровську**

НАРОДЖЕНІ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ

Дев'ята дитина Ніяри* народилася у Вінниці наприкінці липня, напередодні великого мусульманського свята Ураза-Байрам. Коли ми приїхали до міста два дні по тому, молода жінка зустрічала нас біля пологового будинку. Ніяра виглядала впевненою: пологовий будинок, медсестри, саме місто Вінниця, сильна спека тих днів — здається, ніщо не змусило її хвилюватися. Мати дев'яти дітей, яка вивчала економіку й дитячу психологію, була змушена поїхати з Криму навесні 2014.

Ніяра народилася в Узбекистані та переїхала до Криму разом із родиною 2001 року. Батьки наразі відмовились полишати кримський дім. Ніяра каже, що найяскравішими моментами її життя було народження дітей. Вона та її чоловік Мустафа мріяли про великий будинок й майже побудували його. «Я любила приймати гостей, готувати для них, мене це ніколи не втомлювало», — згадує Ніяра. Проте життя перевернулося, й Ніяра з чоловіком і дітьми мали поїхати з Криму. До того ж іще 2013 року в Мустафи діагностували рідкісну хворобу, що поступово паралізує м'язи і потребує дорогого лікування й догляду. Через переїзд і загальну ситуацію стан чоловіка став різко погіршуватися.

Старші п'ятеро дітей Ніяри навесні пішли до вінницької школи — завдяки вчителям та однокласникам вони доволі добре подолали стрес переїзду й почали звикати до нового місця. Проте, звичайно ж, хлопці й дівчата сумують за Кримом і літом із дідусем і бабусею, запитують, коли ж вони поїдуть додому.

«Я була готова до великих випробувань, втім ставлення людей у Вінниці стало для нас приємним сюрпризом, — каже Ніяра. — Перехожі зупинялися, аби сказати нам слова підтримки, продавець на ринку безплатно давав нам картоплю та малину...»

Попри оптимізм Ніяри, можливості місцевої громади вичерпуються.

Протестантська спільнота, яка надала помешкання Ніярі та іншим переселенцям із Криму, тепер потребує його для власних потреб. До регіону прибувають переселенці зі Східної України, яким також потрібні помешкання, ліки, речі першої необхідності та інша гуманітарна допомога. Ніяра та інші кримчани, які залишаються у Вінниці, підтверджують, що їхньою найнагальнішою потребою є житло. Складним є питання працевлаштування. Поки не задоволені першочергові потреби переселенців, перспективи їх інтеграції на новому місці залишаються примарними.

Кримськотатарський хлопчик у гуртожитку на Вінниччині

Вимушені переселенці з Криму, які опинилися на Вінниччині, отримують холодильники, мікрохвильові печі, пральні та швейні машинки, духовки та іншу допомогу від MOM (липень 2014)

Друзі Ніяри сяють, коли розмова заходить про неї. «Вона є прикладом для всіх нас, адже вона ніколи не скаржиться і не депресує», — каже Айше, одна з жінок, які зі своїми чоловіками та дітьми тепер живуть у селі за годину їзди від Вінниці. З кінця травня за помешкання їм слугувало колишнє ПТУ, зі старими ліжками з металеві сітки й одним санвузлом на майже сто жінок і дітей. MOM підтримала їх холодильниками, мікрохвильовими пічками, пральними та швейними машинками, духовками та іншою гуманітарною допомогою.

Для іншої вимушеної переселенки із Криму, Ельміри, якій MOM придбала швейну машинку, перші замовлення надійшли з її власної громади, адже вони шие традиційні жіночі головні убори, які неможливо купити на материковій Україні. Головна турбота Ельміри — здоров'я її сина: у шестирічного хлопчика аутизм, і йому потрібна спеціальна школа.

Новонароджений син Ніяри — не один такий. «Шістьох дітей вже народили наші дівчата у Вінниці, — підраховує Айше. — Шістьох маленьких українців».

* Ім'я було змінено для захисту приватності

ПРО КРИЗУ ///

У результаті тривалих зіткнень між озброєними угрупованнями та урядовими силами на Донбасі, а також подій у Автономній Республіці Крим у березні 2014, люди були змушені залишити свої домівки. Більшість взяли з собою мінімум речей і потребують притулку, допомоги із продуктами, одягом, ліками тощо, оскільки власних заощаджень та соціальних виплат у такій ситуації не вистачає, а можливості для заробітку та отримання інших доходів вельми обмежені чи відсутні. Волонтери, громадянське суспільство та громади у місцях переселення швидко відгукнулися на нагальні потреби переселенців, але економічна криза в Україні почала підривати здатність надавати гуманітарну допомогу та знаходити тривалі рішення у площині працевлаштування та стабілізації громад. Людям, які залишилися на Донбасі, особливо у місцях боїв та обстрілів, щодня загрожує величезна небезпека. Надання соціальних послуг перерване, постачання регіону дедалі обмеженіше, а економічна активність зупинена. Режим припинення вогню порушується щодня, попри домовленості, досягнуті 5 вересня, та Мінський меморандум, підписаний 19 вересня.

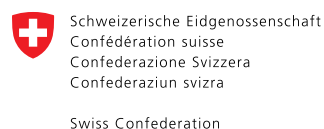
НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ

«НЕВИДИМІ»: АРТ-ІНСТАЛЯЦІЯ МОМ ПРИВЕРТАЄ УВАГУ ДО ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО РАБСТВА

ПРОЕКТ ПРОФІНАНСОВАНО:

Canada

У Всесвітній день боротьби за скасування рабства 2 грудня, Представництво МОМ відкрило у Маріїнському парку в Києві громадську арт-інсталяцію «Невидимі». Інсталяція покликана привернути увагу до проблеми торгівлі людьми та розповісти реальні історії постраждалих осіб, які

живуть серед нас, але часто залишаються непоміченими. Впродовж 2015 року інсталяція подорожуватиме регіонами України.

Сто двадцять силуетів уособлюють понад 120 000 українців, які, за оцінкою МОМ, постраждали від торгівлі людьми з 1991 року. На дванадцять фігур нанесені справжні історії

Справжні історії постраждалих від торгівлі людьми зацікавили всіх від журналістів до школярів

постраждалих від сучасного рабства. Самі фігури виготовив колишній постраждалий від торгівлі людьми, який, пройшовши програму реінтеграції Представництва MOM в Україні, розпочав власний меблярський бізнес.

У відкритті арт-інсталяції взяли участь високоповажні представники дипломатичного корпусу та українського Уряду, завітали на захід представники багатьох ЗМІ.

«Тривалий конфлікт на Донбасі, значна кількість вимушених переселенців та людей, які поїхали за кордон, збільшують загрозу експлуатації тих, хто був змушений залишити свої домівки», — звернувся до журналістів і перехожих Директор Швейцарського бюро співробітництва в Україні Гвідо Белтрані.

«Ця інсталяція також презентує надію на те, що більше людей дізнаються достатньо інформації про загрози, які стоять перед групами ризику, та що ми спільними зусиллями зможемо запобігти поширенню сучасного рабства», — додала в.о. Голови Регіональної місії Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) Енн Марі Ястішок.

Перехожі дізнаються про загрози торгівлі людьми від співробітників MOM

На відкритті інсталяції (зліва направо): Голова Представництва MOM Манфред Профазі, заступник Посла Норвегії в Україні Річард Скарборо, Посол Канади в Україні Роман Ващук, тодішній Заступник Міністра соціальної політики Наталія Федорович, в.о. Голови Регіональної місії Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) Енн Марі Ястішок та Директор Швейцарського бюро співробітництва в Україні Гвідо Белтрані

«ТВІЙ БЕЗПЕЧНИЙ ШЛЯХ ДО МЕТИ»: ВІДВЕРТИЙ ДІАЛОГ ІЗ УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДДЮ ПРО МІГРАЦІЮ ТА ТОРГІВЛЮ ЛЮДЬМИ

Браслети з номером гарячої лінії консультування з питань міграції та протидії торгівлі людьми користувалися попитом під час заходів

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

**ПРОЕКТ
ПРОФІНАНСОВАНО
ШВЕЙЦАРСЬКОЮ
КОНФЕДЕРАЦІЄЮ**

Представництво МОМ в Україні організувало інформаційний тур «Твій безпечний шлях до мети!», аби привернути увагу до проблеми торгівлі людьми. Кампанія, яка пройшла за підтримки Швейцарської Конфедерації, була орієнтована на молодь та представників інших груп ризику і реалізовувалась через соціальні мережі, телебачення, пресу та неформальні

Ведуча 1+1 Юлія Бориско веде вуличну акцію в Самборі Львівської області

Захід MOM під час Дня міста у Долині Івано-Франківської області

вуличні заходи. У липні-серпні 2014 року було проведено акції в Ізмаїлі (Одеська область), Самборі (Львівська область), Долині (Івано-Франківська область) та Дніпродзержинську (Дніпропетровська область), в яких взяло участь понад 5 000 осіб. Ці регіони було обрано через те, що вони мають традиційно високий рівень міграції, а віднедавна до них у пошуках прихистку прибуває дедалі більше вимушених переселенців.

Прагнучи привернути увагу якомога більшої кількості українців, MOM та компанія «Action Global Communications Ukraine» використали інтерактивний формат роуд-шоу. Спеціалісти MOM та підготовлені волонтери пояснювали, як подорожувати безпечно чи то в Україні, чи то за кордоном. Було проведено мобільні виставки коміксів, тематичні конкурси, ігри для підлітків та демонстрації фільмів. У соцмережах було створено сторінки та групи, аби популяризувати проект та залучити більше людей.

«Радіо-Ера ФМ» і всеукраїнська газета «День» стали інформаційними партнерами ініціативи. Відомі українські телеведучі також підтримали ідею поширення інформації про сучасне рабство. Обличчями кампанії стали ведучі новин «ТСН» на телеканалі 1+1 Юлія Бориско та Єгор Гордєєв. «Я беру участь у цьому проекті, бо люблю добрі новини. «ТСН» завжди із повною самовіддачею допомагає усім, хто потрапив у скруту, втім, сподіваюся, за допомогою цієї ініціативи таких буде менше», —

Кампанія проїхала сотні кілометрів

«Україна має великий потенціал розвитку. Багато людей мігрують країною та за кордон, переїжджають з місця на місце у пошуках кращих життєвих можливостей. Наша мета — допомогти їм із інформацією та обізнаністю, аби людина могла ухвалювати безпечне рішення для свого майбутнього».

Петра Відмер,
Заступник директора
Швейцарського бюро
співробітництва в Україні

Комікс МОМ «На межі», який розкажує реальні історії постраждалих від торгівлі людьми, привернув увагу перехожих (фото з Долини)

Єгор Гордєєв, ведучий 1+1, із Андрієм, переможцем вікторини в Долині

десятирічний Андрій — переможець вікторини, проведеної в місті Долина. Обдарований хлопчина має власну історію, пов'язану з міграцією, — його мама зараз працює в Італії. «Відповіді Андрія були настільки глибокими, що я не можу перестати думати про них і про шлях, який чекає на хлопця в майбутньому».

* Починаючи з 1990-х років, Україна є країною походження, транзиту, та дедалі частіше — призначення торгівлі людьми. Згідно з дослідженням МОМ, понад 120 тис. українців постраждали від сучасного рабства впродовж останніх 24 років. З 2000 року МОМ та партнери змогли надати допомогу понад 10 500 постраждалим від торгівлі людьми, в 2012-2013 роках допомога надавалася понад 900 особам на рік. Сучасні тривожні тенденції засвідчують, що чоловіки та жінки будь-якого віку можуть постраждати від торгівлі людьми з метою трудової та сексуальної експлуатації, примусового жебракування та інших форм нелюдського поводження, як за кордоном, так і в Україні. Згідно з дослідженням МОМ, проведеним 2013 року, 9% українців заявляють, що вони, їхні родичі чи друзі стикалися із ситуаціями чи спробами торгівлі людьми.

каже Юлія Бориско. Вона додає, що була здивована тим, як багато точних відповідей на запитання вікторини дали молоді люди, які відвідали роуд-шоу. «Зараз я більше впевнена в їхньому майбутньому», — каже Юлія.

«У новинах «ТСН» щодня з'являються історії про зовнішню та внутрішню міграцію. Теперішня ситуація в Україні є вкрай складною, тому необхідно роз'яснювати правила безпечних мандрівок», — впевнений Єгор Гордєєв. Телеведучому особливо запам'ятався

ПРАКТИЧНІ КРОКИ У БЕЗВІЗОВОМУ ДІАЛОЗІ УКРАЇНИ ТА ЄС: ГОЛАНДСЬКІ ЕКСПЕРТИ ІЗ БЕЗПЕКИ ДОКУМЕНТІВ ПОДІЛИЛИСЯ ДОСВІДОМ ІЗ УКРАЇНСЬКИМИ ПРАКТИКАМИ

ПРОЕКТ ПІДТРИМАНО:

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

КОРОЛІВСТВО
НІДЕРЛАНДІВ

МОМ спільно з Посольством Нідерландів в Україні провели чотириденний тренінг з питань безпеки документів для спеціалістів-практиків з регіональних підрозділів Державної міграційної служби та Департаменту консульської служби Міністерства закордонних справ України. Витравлені літери, підроблені печатки і навіть змінені перфоровані номери паспортів — про такі випадки зі свого досвіду виявлення підроблених та фальшивих документів розповіла одна з українських фахівців, які взяли участь у заході. Водночас менеджер Представництва ЄС

Стівен Далгрен нагадав, що зміцнення безпеки документів є важливою складовою діалогу про запровадження безвізового режиму між Україною та Євросоюзом. Щоб підтримати державні структури України, які працюють у цій сфері, МОМ у липні 2014 року організувала для спеціалістів Державної міграційної служби України навчальну поїздку до Нідерландів. А тепер експерти Служби імміграції та натуралізації Міністерства юстиції і безпеки Нідерландів Ерік Геестман та Рональд Герардус ван Хем приїхали до Києва на прохання українських партнерів.

Комплексний тренінг, який вони провели, охопив багато тем, починаючи від таких важливих базових речей, як виробництво паперу і друкарські технології, та закінчуючи

Голандський експерт Рональд Герардус ван Хем (ліворуч) ділиться досвідом з українськими колегами

Учасники тренінгу намагаються виявити підробку

Фальшивка чи ні?

сучасними видами підробки документів. Учасники тренінгу проявили значний інтерес до матеріалів, привезених тренерами, а саме до зразків документів, що засвідчують особу, та конфіскованих підроблених документів. Програма тренінгу також передбачала, що за його результатами українські спеціалісти матимуть змогу поділитись отриманою інформацією і здобутими знаннями зі своїми колегами, тому деякі сесії були присвячені вдосконаленню навичок презентації.

Тренінг відбувся в рамках фінансованого ЄС проекту MIGRECO («Посилення управління міграційними процесами та співпраці з питань реадмісії у Східній Європі»), що допомагає Україні розробити сучасну систему управління міграцією у відповідності з найліпшими європейськими практиками та підтримує її на шляху до візової лібералізації з ЄС.

МОМ ТА ПАРТНЕРИ МОНІТОРЯТЬ СТАНОВИЩЕ РЕАДМІТОВАНИХ МІГРАНТІВ

ПРОЕКТ
ПРОФІНАНСОВАНО
ЄВРОПЕЙСЬКИМ
СОЮЗОМ

Кілька років тому, коли Україна готувалася підписати Угоду про реадмісію з Європейським Союзом, було багато дискусій про можливі наслідки для держави. Однак перші три роки повної імплементації угоди показали, що кількість громадян третіх країн, яких висилають назад до України в її рамках, доволі низька та продовжує знижуватися. Згідно з інформацією Державної прикордонної служби України, 2010

року за прискороною процедурою до України було реадмітовано 398 іноземців, а 2013 року таких було менше сотні. Кількість громадян України, що повертаються за Угодою про реадмісію, також не настільки висока, як колись очікувалося, і зменшилася з 638 осіб 2010 року до 347 осіб 2013-го. За наявності статистичних даних, ЄС та Україні водночас бракує інформації про людський вимір імплементації угоди. Чи мають громадяни України та третіх держав, повернені в рамках Угоди про реадмісію, повний доступ до чинних соціальних послуг? Чи захищено їхні права? Чи має українець, який стоїть у пункті перетину кордону ЄС та

Юристи, які працюють в українських пунктах тимчасового перебування та тримання іноземців, детально вивчають умови проживання реадмітованих мігрантів у цих закладах та поступ із їхнім правовим статусом

Спеціаліст MOM переглядає статистику щодо короткострокового затримання нерегульованих мігрантів разом із офіцером Мостиського прикордонного загону на Львівщині

України, можливість безпечно дістатися до свого дому за кілька сотень кілометрів, знайти роботу та успішно реінтегруватися? Аби отримати відповіді на ці запитання, ЄС ініціював пілотний проект для моніторингу становища реадмітованих осіб в Україні та Пакистані, який впроваджується Міжнародною організацією з міграції спільно з Управлінням Верховного Комісара ООН у справах біженців. Місцевим партнером у Пакистані є мережа STATT.

Україну та Пакистан було обрано для пілотного проекту через важливість угод про реадмісію, укладених між ЄС та цими країнами, для управління міграційними потоками до Євросоюзу.

«Тоді як усі адміністративні процедури в Україні працюють, дотримання прав реадмітованих осіб потребує особливої уваги», — зазначає представник Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Андрій Федосєєв.

В Україні проект ґрунтується на досвіді очолюваного MOM моніторингового механізму: з 2009-го до початку 2013 року громадянське суспільство та міжнародна спільнота у співпраці з органами державної влади моніторили ситуацію в пунктах тимчасового перебування та тимчасового тримання іноземців. MOM активно співпрацює з Державною прикордонною службою, Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, МВС, Генпрокуратурою та іншими органами влади, аби підтримати Україну в імплементації найкращих європейських практик тримання мігрантів. В рамках проекту МОНІТОР юристи, які працюють у Чернігівському та Волинському пунктах тимчасового перебування іноземців, а також у Чопському та Мукачівському пунктах тимчасового тримання, детально вивчають умови проживання реадмітованих іноземців у цих закладах, поступ із їхнім правовим статусом, поки механізм моніторингу ситуації громадян

▼ НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ

України розробляється. «МОМ не бере участі у примусовому поверненні, водночас нашою метою є підтримка гуманної та впорядкованої міграції та захист прав мігрантів», — пояснює Голова Представництва МОМ в Україні Манфред Профазі.

Перша міжнародна моніторингова зустріч проекту відбулася влітку 2014 року у Львові. Понад 30 представників відповідних державних структур, а також Єврокомісії та МОМ, відвідали Мостиський прикордонний загін та пункт тимчасового тримання мігрантів. Учасники зустрічі також здійснили перший моніторинговий візит у рамках проекту до Волинського пункту тимчасового перебування іноземців у Журавичах, де на той час було розміщено дев'ять реадмітованих іноземців (з-посеред загальної кількості 99 мігрантів, що там перебували).

Усі учасники моніторингової групи відзначили добрі побутові умови в закладі. Також було обговорено й деякі наявні виклики,

Український прапор, намальований мігрантом у Волинському пункті тимчасового перебування іноземців

наприклад ідентифікацію реадмітованих осіб без документів і запобігання тривалому триманню.

Аналогічні моніторингові візити також було здійснено до Чопського та Мукачівського пунктів тимчасового тримання та Чернігівського пункту тимчасового перебування іноземців, аби допомогти Україні визначити виклики та зміцнити захист прав реадмітованих мігрантів.

Діти мігрантів у пунктах перебування іноземців завжди у фокусі уваги МОМ. Співробітники Представництва регулярно збирають для них засоби гігієни, теплий одяг, іграшки та іншу гуманітарну допомогу

РИТМ РОЗМАЇТТЯ

Як музика, раса та міграція африканців пов'язані в українському контексті? — Через хіп-хоп культуру, відповідає Адріяна Гельбіг, доцент музикознавства Університету Пітсбурга, спеціаліст з етнічного музикознавства та дослідник прав меншин у Східній Європі, у своїй книзі, презентованій у Представництві МОМ.

Адріяна збила інформацію про витоки хіп-хопу в Україні, проаналізувала його коріння у музичній культурі Харкова та роль, яку хіп-хоп зіграв у соціально-політичних трансформаціях українського суспільства на початку XXI століття. Це дослідження лягло в основу книги «Хіп-хоп в Україні: музика, раса та міграція африканців», яка нещодавно була опублікована в США і має бути перекладена українською 2015 року.

«Хіп-хоп-культура є платформою для спілкування африканських студентів, іммігрантів з Африки та місцевого населення України, зокрема в середовищі харківських музичних клубів. Подібного явища немає в Росії, Грузії чи Польщі», — підкреслила дослідниця під

час круглого столу «Музика міжкультурного діалогу», організованого МОМ.

Двоє з музикантів, згаданих у книзі, Стівен Ді з афро-українського гурту «Чорнобривці» та Олег Михайлюта, фронтмен гурту «Танок на майдані Конго», також долучилися до дискусії. «Конфлікти виникають тоді, коли є дефіцит інформації, — вважає Стівен Ді. — Аби співіснувати, ми повинні вивчати культуру одне одного. Зберігаючи власну культуру, та вивчаючи культуру інших, ми збагачуємо наше життя. Цей світ прекрасний, тому що розмаїтий». Музикант також висловив сум із того приводу, що українські виконавці не гастролюють в Африці, а африканські артисти, які часом виступають аж у Китаї, не приїжджають до України.

Олег Михайлюта високо оцінив роботу Адріяни Гельбіг, оскільки її книга не лише описує хіп-хоп в Україні, а й проливає світло на глибоко вкорінені страх та ворожість до незвичного, зокрема до інших культур. «Дуже легко перекладати на «інакших» провину за власні

Адріяна Гельбіг, спеціаліст з етнічної музики зі США (праворуч), поділилась результатами своїх досліджень ролі хіп-хопу в культурних і соціальних процесах в Україні

Стівен Ді з афро-українського гурту «Чорнобривці», Адріяна Гельбіг, спеціаліст з етнічної музики (США), Олег Михайлюта, фронтмен гурту «Танок на майдані Конго» і Стівен Роджерс, Координатор програм Представництва МОМ в Україні, разом виступили на підтримку головної ідеї Ініціативи розмаїття про важливість міжкультурного діалогу

помилки чи негаразди, і, на жаль, є багато фігур, охочих використати цю людську особливість задля власної мети», — сказав він.

Координатор програм Представництва МОМ в Україні Стівен Роджерс зазначив, що згідно з останнім дослідженням МОМ, більшість мігрантів, які проживають в Україні, працевлаштовані, освічені та активно спілкуються з місцевим населенням. Половина опитаних МОМ мігрантів заявила про своє бажання отримати українське громадянство.

«Аби мати право сказати, що ти насправді знаєш своїх друзів, ти повинен знати, які пісні вони співають, коли їм сумно, і яку музику слухають, коли вони щасливі», — підсумував Стівен Ді.

МОМ підтримує інтеграцію мігрантів та культурне розмаїття в Україні, зокрема співкоординуючи разом із УВКБ ООН Ініціативу розмаїття (<http://diversipedia.org.ua>) та впроваджуючи інтерактивні програми для української молоді.

Після короткої автограф-сесії

Чарльз Кінг Асанте-Ебоа, Керівник Африканського центру в Україні, долучився до дискусії

ІННОВАЦІЇ В РОБОТІ МЕДИЧНОГО ВІДДІЛУ МОМ

Голова Представництва МОМ в Україні
Манфред Профазі та Регіональний
представник УВКБ ООН Олдріх Андрисек

У липні Представництво МОМ в Україні урочисто відрило новий медичний відділ у центрі Києва. Відтоді усі послуги з оцінки стану здоров'я надаються за адресою вул. Горького, 16-В, у будівлі, що належить клініці – партнеру МОМ «Healthy and Happy». Розташування нового приміщення в самому центрі Києва є зручним для відвідувачів, адже до нього можна швидко дістатись пішки від двох станцій метро, а також зупинок інших видів транспорту.

З початку своєї діяльності у 1997 році, медичний відділ Представництва МОМ в Україні надав послуги з оцінки стану здоров'я понад 200 тис. мігрантів. Оцінка стану здоров'я осіб, які отримують тимчасову чи постійну візу, виїжджають за кордон з метою переселення, міжнародного працевлаштування, участі у конкретних програмах допомоги мігрантам тощо, здійснюється, аби гарантувати, що міграція не загрожуватиме здоров'ю самих мігрантів та не створить ризику для здоров'я оточуючих під

Співробітники медичного відділу і керівництво Представництва МОМ

**Регіональний керівник підрозділу охорони здоров'я мігрантів МОМ
Єлена Смілянiч показує приміщення гостям**

час подорожі або після прибуття. МОМ в Україні здійснює оцінку стану здоров'я тих, хто їде до Австралії, Канади, Нової Зеландії, США та Великої Британії.

Під час церемонії відкриття нової клініки за участю Консула США Генрі Хенда, Менеджера програми імміграції Посольства Канади в Україні Тіма Кілбурна, Президента «Healthy and Happy» Наталії Тігіпко, а також керівництва і медичного персоналу МОМ, Голова Представництва МОМ в Україні Манфред Профазі подякував партнерам Організації за те, що довірили таке чутливе та важливе для належного оформлення візових та імміграційних документів завдання.

Щоб забезпечити постійне підвищення якості послуг, що надаються мігрантам, медичний персонал Представництва МОМ в Україні у вересні 2014 року пройшов тренінг з вирішення конфліктів та їх запобігання. «Ми обговорили поняття конфлікту, типи конфліктів, їхні етапи та підходи до вирішення на кожному з етапів. Практичні вправи виявились дуже корисними для нашої щоденної роботи і взаємодії з клієнтами, — відзначила Єлена Смілянiч, Регіональний керівник підрозділу охорони здоров'я мігрантів МОМ. — Здобуті знання та навички стануть в нагоді як персоналу, так і відвідувачам, оскільки наші співробітники тепер як ніколи раніше готові надавати високоякісні послуги».

**Президент клініки «Healthy and Happy»
Наталія Тігіпко**

**Медичний персонал Представництва МОМ
в Україні під час тренінгу з вирішення
і запобігання конфліктам**

МОМ ТА EUBAM ЗАЛУЧАЮТЬ СТУДЕНТІВ ДО ДИСКУСІЇ ПРО МІГРАЦІЮ

Учасники Літньої школи EUBAM беруть участь в брейнстормінгу щодо запобігання торгівлі людьми серед вимушених переселенців

ПРОЕКТ
ФІНАНСУЄТЬСЯ
ЄВРОПЕЙСЬКИМ
СОЮЗОМ

У цьому році проблематика міграції була включена до порядку денного Літньої школи EUBAM «Кордони Європи»*. Експерт МОМ допоміг учасникам з України та Молдови позбутися стереотипів про міграцію та мігрантів, а також виступити в ролі практиків і розробити проект програми із допомоги вразливим переселенцям із Криму та сходу України.

Ті, хто хотів поглибити свої знання у сфері міграції, мали змогу взяти участь у конкурсі студентських есе, організованому МОМ. Анна

Савченко, студентка Одеського національного університету міжнародних відносин, та Микола Демчук з Національного університету «Одеська юридична академія» отримали дипломи та сувеніри від МОМ.

«Позитивним ефектом міграції може стати повернення до країни походження особи, яка за кордоном отримала професійний досвід і корисні знання, її внесок у зміни та модернізацію власної держави, — написала Анна у своїй роботі. — Міграція також означає культурні обміни між різними людьми, націями і країнами, вивчення традицій, що іноді навіть може спричинити зміни в самому суспільстві».

Микола обрав темою свого есе проблему інтеграції мігрантів: «Інтеграція може бути

▼ НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ

двостороннім процесом взаємного визнання і взаємодії між особами, що належать до більшості і до меншин. Аспекти інтеграції, пов'язані з дотриманням прав людини, включають посилення демократичного залучення, захист ідентичності представників меншин, дотримання свободи віросповідання, забезпечення недискримінації та боротьбу з расизмом і нетерпимістю».

* *МОМ стала імплементуючим партнером Місії Євросоюзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні (EUBAM) наприкінці 2013 року. Літня школа EUBAM, яка регулярно проводиться в Одесі, — це міждисциплінарний лекторій, метою якого є поширення серед студентів та науковців знань про ЄС, останні події його життя та політику щодо України. Слухачі мають змогу взяти участь у тренінгах з лідерства, піару та соціальної компетенції.*

Анна Савченко, переможець конкурсу студентських есе, приєдналась до Facebook-кампанії МОМ #MigrationMeans

Як завжди, студенти також хотіли дізнатися більше практичної інформації про роботу міжнародних організацій в Україні

ОБЛИЧЧЯ МІГРАЦІЇ

ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ДО СПРАВЕДЛИВОСТІ: ЗА ПІДТРИМКИ МОМ ПОСТРАЖДАЛА ЗАХИСТИЛА СЕБЕ І ПОЧАЛА НОВЕ ЖИТТЯ

ПРОЕКТ ПРОФІНАНСОВАНО
АГЕНТСТВОМ США
З МІЖНАРОДНОГО
РОЗВИТКУ (USAID)

Оксана* жила на Вінниччині з матір'ю та донькою, заробляючи на життя випадковими підробітками — збиранням яблук та обрізкою дерев. Одного дня, працюючи на полі, Оксана познайомилась з Романом. Він був уважним і добрим до неї, а невдовзі запропонував поїхати до Харкова попрацювати офіціанткою. Пообіцяв, що зарплатня в кафе становитиме 2 000 гривень, а проживання і харчування будуть безкоштовними. Оксана прийняла його пропозицію, і Роман повіз її та ще трьох жінок до Харкова. Але раптом виявилось, що вони прямують до російського кордону. Оксана намагалася заперечувати, однак Роман сказав, що вона працюватиме у Москві за 400 доларів на місяць. Оскільки у неї не було грошей на квиток додому, вона перетнула кордон зі своїми викрадачами і опинилася в Курську.

Оксана повинна була жити в орендованій квартирі біля лісу разом зі ще п'ятьма жінками. Усіх їх примушували жебракувати із фотографіями дітей і табличками «Будь ласка, допоможіть на лікування». Коли Оксана запротестувала, її жорстоко побили, і трафікери повідомили, що вона їм винна 3 000 гривень,

оскільки вони «купили її за цю суму».

Врешті-решт, Оксана знайшла спосіб зв'язатися зі своєю матір'ю і другом в Україні. Чоловік продав свій будинок у селі, щоб зібрати необхідні 3 000 гривень для порятунку Оксани. Гроші було передано дружині одного з трафікерів в Україні, і Оксану привезли до Харкова.

Діставшись додому, Оксана зв'язалась із міліцією та почала шукати роботу, щоб віддати борг своєму рятівникові. Співробітники міліції та Вінницької ОДА направили Оксану до місцевого партнера МОМ — неурядової організації «Джерело надії». Реінтеграція Оксани почалась в Реабілітаційному центрі МОМ у Києві, де психологи допомогли їй відновити душевні сили, щоб продовжити добиватися правди і притягнення своїх трафікерів до кримінальної відповідальності. Після повернення з реабілітаційного центру Оксана змогла збудувати теплицю на кошти, надані МОМ. Партнерська НУО придбала електричну духовку, щоб Оксанина мати, яка працює в кафе, могла пекти пироги на продаж і отримувати додатковий дохід. Доньці Оксани надали взуття, одяг і шкільне приладдя.

Але цій сім'ї довелося пережити ще багато негараздів: трафікери постійно погрожували Оксані, вимагаючи, щоб вона забрала заяву з міліції. Перша спроба отримати офіційний статус постраждалої від торгівлі людьми була невдалою, а кримінальну справу було закрито,

* Ім'я змінено для захисту приватності

- Вас силою примушували працювати?
- Відбирали паспорт, особисті документи?
- Не відпускали додому чи обмежували у пересуванні?
- Погрожували чи залякували?
- Не виплатили обіцяних грошей?

ВИ МАЄТЕ ПРАВО НА ЗАХИСТ І ДОПОМОГУ!

Підтримка постраждалих від торгівлі людьми:

- ПРАВОВА, ПСИХОЛОГІЧНА, СОЦІАЛЬНА ТА МАТЕРІАЛЬНА
- ВІДНОВЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ
- СПРИЯННЯ У ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ
- МЕДИЧНЕ ОБСТЕЖЕННЯ ТА ЛІКУВАННЯ

Допомога безкоштовна та конфіденційна

ЗВЕРТАЙТЕСЬ ДО МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ:

ТАКОЖ МОЖНА ЗВЕРНУТИСЬ ДО ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ:

Цей публікаційний матеріал створено за сприяння Американського народу через проект Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми протидії торгівлі людьми Міжнародної організації з міграції (МОМ). Інформація, яку представлено у цій публікації, не завжди відповідає позиції Агентства США з міжнародного розвитку або уряду Сполучених Штатів Америки або МОМ.

Плакат МОМ з інформацією для потенційних постраждалих від торгівлі людьми про можливості отримання допомоги в Україні

бо міліція не побачила доказів злочину. Тоді МОМ надала Оксані юридичного консультанта, який допоміг подати позов до суду. Через півтора року після того, як Оксану було викрадено, суд засудив її рекрутера до чотирьох років ув'язнення із трирічним випробувальним терміном. Після кількох спроб Оксані врешті-решт вдалося отримати у Міністерстві

соціальної політики офіційний статус особи, постраждалої від торгівлі людьми.

«Оксана – героїня, яка змогла боротися півтора року, щоб захистити себе і покарати своїх кривдників. Разом із МОМ ми підтримували її як могли, але насамперед це її перемога», — каже Алла Студілко, голова організації «Джерело надії».

* У співпраці з мережею партнерських НУО по всій Україні з січня 2000 по вересень 2014 року МОМ надала різнобічну реінтеграційну допомогу понад 10 500 постраждалим, яка в залежності від потреб включала юридичні консультації і представництво в судах, медичну допомогу, психологічне консультування, надання притулку, професійне навчання, а також програму надання міні-грантів тим особам, які бажають розпочати власну справу, та інші форми сприяння. За дев'ять місяців 2014 року, Представництво МОМ в Україні виявило та надало допомогу 642 постраждалим від торгівлі людьми, які зазнали експлуатації в дев'яти різних країнах, включно з Україною. Російська Федерація залишається основною країною призначення торгівлі людьми з України, 80% постраждалих, яким МОМ допомогла 2014 року, повернулися з цієї країни (2013 року таких було 77%). Європейський Союз є другим найбільшим напрямком, 15% постраждалих, які отримали допомогу МОМ у січні — вересні 2014 року, повернулися з його країн-членів (Польщі, Німеччини та Словаччини). МОМ підтримує подальше географічне розширення та зміцнення Національного механізму взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, запровадженого у 2012 році.

IOM-MOM

Migration
for the Benefit of All

IOM'S ASSISTANCE TO INTERNALLY DISPLACED PERSONS IN UKRAINE

MONTHLY REPORT

DECEMBER 2014

HIGHLIGHTS

- The total number of internally displaced persons (IDPs) from Crimea and Donbas (Eastern Ukraine) exceeded **560,000** as of 17 December, according to the State Emergency Service of Ukraine.
- **USD 189 million** is required by Ukraine Humanitarian Country Team to aid about 900,000 people in need over 2015.
- IOM assisted over **9,500** vulnerable IDPs in 15 regions of Ukraine as of mid-December.
- In total, about **65,000** people received in-kind winterized assistance (over 100,000 blankets and 30,000 articles of warm clothing) from humanitarian agencies.
- At least **4,634** killed (including 298 from flight MH-17) and **10,243** wounded in Eastern Ukraine as of 7 December (source: OHCHR/WHO).

Enlarged version of the map on [page 4](#)

IOM'S RESPONSE TO DATE

As the number of internally displaced persons (IDPs) exceeded half a million, IOM supported by the EU and Germany will expand its urgent assistance to vulnerable people from Donbas and Crimea to reach 20,000 people more. This humanitarian intervention is supported by the European Union allocating EUR 6.5 million and EUR 680,000 contribution from Germany. IOM will provide direct cash payments to over 5,300 vulnerable families and disabled to meet their urgent needs in Kharkiv Region, which was chosen for the project as bordering with Donbas and hosting about one-fourth of the total Ukrainian IDP population. The intervention is funded by EU's Humanitarian Aid and Civil Protection department (ECHO).

"Cash assistance proved to be the most effective practice in such circumstances to meet vulnerable families in most dignified way and offers

With the first frost coming IOM helps internally displaced persons to stay warm by purchasing coal for those of them dwelling at private houses. Pictured: coal distribution near Mariupol, Donetsk Region

Із листопада 2014 року регулярні звіти MOM про допомогу вимушеним переселенцям в Україні доступні на нашому сайті <http://iom.org.ua>. Нас цікавить ваша думка про ці та інші інформаційні матеріали Представництва MOM – будь ласка, надсилайте ваші відгуки на електронну адресу iomkievcomm@iom.int.

